

TÜRKİYE EKONOMİSİ 2024 3. ÇEYREKTE YÜZDE 2,1 BÜYÜDÜ

Sanayi geriledi, inşaat coştı

Türkiye ekonomisi üçüncü çeyrekte yıllık bazda yüzde 2,1 büyüme kaydetse de üst üste iki çeyrek dönemde yaşanan daralma, "teknik resesyon" tartışmasını gündeme getirdi. Sanayi yüzde 2,2 küçülürken inşaatın yüzde 9,2'lik büyüme dikkat çekti.

MEHMET KAYA / ANKARA

Türkiye GSYH'si, 2024 3. çeyrekte bir önceki yıl aynı çeyreğe göre yüzde 2,1 oranında büyüdü. Dönemsel olarak, sanayideki yüzde 2,2 küçülmeye karşılık, son dönemde sık sık düşüşlerle kamuoyu gündemine gelen inşaat sektörü GSYH'sinin yüzde 9,2 ile ortalamanın çok üzerinde yükselişi dikkat çekti. Bu dönemde, makine teçhizat yatırımlarındaki düşüş de dikkati çekti. 2019 son çeyrekte, 2024 2. çeyreğe kadar kesintisiz büyüyen makine teçhizat yatırımları, 2024'te 2. çeyreğin ardından 3. çeyrekte de geriledi. Son iki çeyrekte gerileme sırasıyla -5,4 ve -8,6 olarak belirlendi.

Üretim yöntemiyle GSYH üçüncü çeyrekte cari fiyatlarla bir önceki yıl aynı döneme göre yüzde 53,3 oranında artarak 11 trilyon 893,3 milyar TL oldu. Doları cinsinden ise yine aynı dönemde 357 milyar 989 milyon dolar ölçüldü. 2023 3. çeyrekte GSYH 295,8 milyar dolar olarak ölçülmüştü. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, yaptığı yazılı açıklamada 2024 3. çeyrek itibarıyla yıllıklandırılmış dolar cinsinden GSYH'nin 1 trilyon 260 milyar dolar olduğunu belirtti.

Yatırım düştü, hanehalkı tüketimi ana etken

Üçüncü çeyrekte yatırım gerilemesi yaşandı. Harcamalar yöntemine göre GSYH'de bileşenlere bakıldığında, yerleşik hane halklarının tüketim harcamaları, yılın üçüncü çeyreğinde geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 3,1 oranında artarken, devletin harcamaları yüzde 0,9, yatırımlar ise yüzde 0,8 oranında geriledi.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış (bir önceki döneme göre değişim) GSYH ise yüzde 0,2

Gayrisafi yurt içi hasıla, seçilmiş iktisadi faaliyet kollarına göre A10 düzeyinde zincirlenmiş hacim, endeks ve değişim oranları, III. Çeyrek: Temmuz-Eylül, 2024

İktisadi faaliyet kolları	Yıl	Yıllık değişim				
		Yıllık	Çeyrek			
			I	II	III	IV
Gayrisafi yurt içi hasıla (alıcı fiyatlarıyla)	2022	5,5	7,8	7,6	4,1	3,3
	2023	5,1	4,5	4,6	6,5	4,6
	2024(r)		5,3	2,4	2,1	
A- Tarım, ormanlık ve balıkçılık	2022	1,3	0	-0,2	3,7	-2,3
	2023	0,2	-2,9	-0,6	0,8	0,6
	2024(r)		5,1	4,3	4,6	
Sanayi	2022	1,7	7,8	5,8	-1,1	-4,4
	2023	1,7	-0,1	-1,8	5,9	2,8
	2024(r)		4,2	-1,6	-2,2	
(İmalat sanayi)	2022	4,3	9,8	8,7	1,8	-1,7
	2023	2,5	2,1	-1,1	6,5	2,8
	2024(r)		3,6	-2,7	-2,8	
İnşaat	2022	-7,1	-6,4	-9,9	-13,6	3,9
	2023	7,2	5	6,6	7,2	9,8
	2024(r)		10,9	6,9	9,2	
Hizmetler	2022	12,7	16	18,8	8,2	9,7
	2023	7,5	13,1	8	5,9	4,1
	2024(r)		3,9	3,2	1,4	
Sektörler toplamı	2022	6,2	9,2	8,6	4,4	3,5
	2023	4,2	4	3,3	5,5	3,9
	2024(r)		5,1	1,3	2,1	
Ürün üzerindeki vergiler eksi sübvansiyonlar	2022	0,2	-3,4	-1	2,3	2,1
	2023	12,6	9	16,2	15,2	10,2

Şimşek: 2025'in ikinci yarısında ekonomik aktivitenin ivme kazanması bekleniyor

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, yazılı bir açıklama yaparak, ekonomideki yavaşlama eğilimine örtülü olarak değindi ve 2025 ikinci çeyrekte ekonomik aktivitenin artışını beklediğini kaydetti. Şimşek şunları söyledi: "Milli gelir yıllıklandırılmış olarak 1 trilyon 260 milyar dolara ulaştı. Milli gelirimizin yaklaşık 4'te 3'ünü oluşturan sanayi hariç sektörlerde yıllık büyüme devam ediyor. Sürdürülebilir yüksek büyüme için gerekli olan yeniden dengelenme, programımız sayesinde sağlandı. İlk üç çeyrekte iç talep büyümeye 1,3 puan, net dış talep ise 1,9 puan katkı verdi. İşgücü piyasasındaki görünüm dezenflasyon

sürecinin kısa vadeli etkilerinin sınırlı olduğunu gösteriyor. Mali disiplin güçleniyor. Yıllıklandırılmış cari açığın milli gelire oranı üçüncü çeyrekte 2023 yılının aynı dönemine göre 3,6 puan düşerek yüzde 0,8'e geriledi. Enflasyondaki düşüşle birlikte artan öngörülebilirlik, ticaret ortaklarımızdaki toparlanma, küresel ticaretteki iyileşme ve destekleyici küresel finansal koşullar sayesinde gelecek yılın ikinci yansından itibaren ekonomik aktivitenin ivme kazanmasını öngörüyoruz. Toplumun tüm kesimlerinin refahını gözeterek sürdürülebilir, yüksek ve kapsayıcı büyüme için çalışmaya devam edeceğiz."

düşüş gösterdi. Takvim ve mevsim etkisinden arındırılmış (bir önceki yıl aynı çeyreğe göre) GSYH ise yüzde 1,9 yükseldi.

Ücretlerin payı üçüncü çeyrekte daha düşük

Son dönemde enflasyon nedeniyle oluşan ekonomik ortamda, ücretlerin GSYH için-

deki payı da yakından izleniyor. Yıl başında ücret artışlarıyla yükselen pay, üçüncü çeyrekte geriledi. İkinci çeyrekte GSYH bileşenleri içinde ücretlerin payı yüzde 40, şirket karları yüzde 38 seviyesindeyken, üçüncü çeyrekte ücretlerin payı yüzde 36,4, karların payı ise yüzde 45,1 olarak gerçekleşti.

"Emek yoğun sektörlerle ek destek verilmeli"

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu

Ekonominin çeyreklik bazda yüzde 0,2 ve sanayinin yıllık yüzde 2,2 daraldığına dikkat çekerek, artan üretim maliyetlerinin, sanayi üretimine ve ihracat hacmine olumsuz yansımaları belirtti. Hisarcıklıoğlu, "Tüm sektörlerde mevcut istihdam destekleri korunmalı, maliyetlerde artış ve dolayısıyla enflasyonla mücadelede olumsuz yansımaları adımlarda dikkatli olunmalı, emek yoğun sektörlerle ek destekler verilerek üretimin yurt dışına kaymasının önüne geçilmelidir" dedi.

ASO Başkanı Seyit Ardic sanayideki daralmaya dikkat çekerek "Sanayi sektöründe üst üste iki çeyrek daralma yaşadı. Üçüncü çeyrekteki yüzde 2,2'lik daralma, ekonominin istihdam ve katma değer yaratabilmesi açısından önemli bir risk oluşturuyor. Göstergeler dördüncü çeyrekte üretimde daralmanın biraz daha hızlanacağına işaret ediyor" diye konuştu.

Büyümenin çeyreklik bazda üst üste yüzde 0,2 daralmasının teknik olarak resesyona işaret ettiğini kaydeden Ardic, "Önemli olan bu yavaşlamanın dezenflasyonist sürece destek verip vermeyeceğidir" yorumunu yaptı.

İTO Başkanı Şekib Avdagic, "Üçüncü çeyrekte sıkı para politikasının özellikle etkilediği sanayi ve yatırım verileri, 2025'te üretim ve ihracatı önceliklendiren reformları" baş aktör olacağı yeni bir faza geçilmesinin yararlı olacağına işaret ediyor" dedi. İstanbul Ticaret Borsası Başkanı Ali Kopuz da büyüme oranının yüksek enflasyona karşı halihazırda uygulanmakta olan sıkı para politikası ve maliye politikasının bir yansıması olarak değerlendirdiklerini kaydetti.

ATO Başkanı Gürsel Baran da değerlendirmesinde şu görüşü paylaştı: "Gerçeği olabildiğince net bir biçimde önümüze koyup, bu tabloyu yeniden ilerleme yönüne nasıl çevireceğimize bakmamız gerekiyor. Üretimi ve istihdamı destekleyecek tedbirlerle ağırlık verilmeli, bazı sektörlerle yönelik destekler hayata geçirilmelidir."

**Hazine ve Maliye
Bakanı Mehmet Şimşek:**

Dezenflasyon sürecinde büyüme öngörülerimiz doğrultusunda seyrediyor. Toplumun refahını gözeterek sürdürülebilir, yüksek ve kapsayıcı büyüme için çalışmamız sürececek. Enflasyondaki düşüş, ticaret ortaklarımızdaki toparlanma ve küresel finansal koşullarla 2025'in 2. yarısından itibaren ekonomik aktivitenin ivme kazanmasını öngörüyoruz.

**Ticaret Bakanı
Ömer Bolat:**

Dış ticaret, ihracatın mal ve hizmetler olarak artması, it-halatın gerilemesi, dış ticaret açığının azalması sayesinde ekonomik büyüme-ye net katkı sağlıyor.

**Tarım ve
Orman Bakanı
İbrahim
Yumaklı:**

Özellikle bu yıl içindeki sektörümüzün büyüme hızı umut verici. Son iki çeyrekte Türkiye ortalamasının üstünde bir büyüme gerçekleşti.

%2,1
Üçüncü
çeyrek
GSYH yıllık
büyüme
oramı

%76,3
İşgücü
ödemelerindeki
artış

%-2,2
Sanayi
sektöründeki yıllık
küçülme oranı

Sanayide küçüldük inşaatta büyüydük

%9,2
İnşaat sektöründeki
yıllık büyüme oranı

%3,1
Üçüncü çeyrekte
hanehalkı
tüketim artışı

%45,7
Net işletme
artığı/karma
gelirindeki
artış

Ekonomide
soğuma
belirginleşti.

**Fakat sektörel
düzeyde ayrışma
dikkat çekti. İmalat
tarafında küçülme
hızlanırken, inşaat en
hızlı büyüyen sektör
oldu. Milli gelir cari
fiyatlarla TL bazında
yüzde 53,2 büyüdü. Bu
oran üçüncü çeyrekteki
ortalama yüzde 54,3'lük
enflasyonun altında kaldı.**

**Yatırımlardaki
azalmaya dikkat!**

Ankara Sanayi Odası Başkanı Seyit Ardic da, büyüme verilerine ilişkin açıklamasında, "Dezenflasyon süreci, sektörler arasında büyüme farklılaşmasına neden olurken, sanayi sektörü üzerinde baskı artmaya devam ediyor" ifadelerini kullandı. Ardic, şunları söyledi: "İnşaat yatırımları hızlanırken, enflasyonla mücadelede sıkılaştırıcı politikaların en önemli etkisi makine ve teçhizat yatırımlarında görülüyor. 2019'dan bu yana ilk kez iki çeyrek üst üste daralmaya işaret eden makine ve teçhizat yatırımları, üçüncü çeyrekte yüzde 8,6 azaldı. Bu düşüş, önümüzdeki dönemde büyümeyi zayıflatacak bir gelişmedir."

**Makro
Bakış**

Naki
BAKIR

naki.bakir@dunya.com

Türkiye İstatistik Kurumu, 2024 yılının üçüncü çeyreğindeki gayri safi yurt içi hasıla (GSYH) gelişmelerini açıkladı. Buna göre GSYH, temmuz-eylül dönemini kapsayan üçüncü çeyrekte cari fiyatlarla geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 53,3 artarak 11 trilyon 893,3 milyar TL oldu. GSYH'nin üçüncü çeyrek değeri ise cari fiyatlarla ABD doları bazında 357 milyar 989 milyon dolar olarak gerçekleşti. Üçüncü çeyrekte geçen yılın aynı çeyreğine göre büyüme yüzde 2,1 olurken, ikinci çeyreğe ilişkin daha önce yüzde 2,5 olarak açıklanan büyüme oranı da yüzde 2,4'e revize edildi. En stratejik sektör olan sanayide ilk çeyrekteki yüzde 4,2'lik büyümenin ardından gelen ikinci çeyrekteki yüzde 1,6 küçülme devam etti. Sanayi üçüncü çeyrekte yüzde 2,2 küçüldü. Bu kapsamda özellikle imalat sanayiinde küçülmenin ikinci çeyrekte yüzde 2,7 ve üçüncü çeyrekte yüzde 2,8'le çok daha hızlı olması dikkati çekti. **s02**

**İç tüketim bir
miktar hızlandı**

Öte yandan üçüncü çeyrekte geçen yılın aynı dönemine göre en hızlı büyüme yüzde 9,2 ile inşaat sektöründe gerçekleşti. Revize verilere göre sektörün ilk çeyrek büyümesi yüzde 10,9, ikinci çeyrekteki büyümesi yüzde 6,9 oldu. İkinci çeyrekte iyice yavaşlayan tüketimin üçüncü çeyrekte yüzde 3,1 artışla yeniden ivme kazandığı dikkati çekti.

**TOBB
Başkanı Rifat
Hisarcıkloğlu:**

Piyasalardaki durgunluğun kalıcı hale gelmemesi ülkemizin üretim, yatırım, istihdam ve ihracat kapasitesinin korunması ile mümkün olabilir. Ekonomiye yönelik alınacak tüm kararlarda, iktisadi faaliyetlerin sürdürülebilirliğinin ve sektörlerin küresel rekabet gücünün zarar görmemesine azami dikkat gösterilmesi gerekiyor.

İTO Başkanı Şekib Avdagiç:

Üçüncü çeyrekte sıkı para politikasının özellikle etkilediği sanayi ve yatırım verileri, 2025'te üretim ve ihracatı önceliklendiren reformların' baş aktör olacağı yeni bir faza geçilmesinin yararlı olacağına işaret ediyor. İhracata çalışan sektörlerin rekabetçiliği koruyacak adımların atılması iş dünyasının öncelikli beklentisidir.

ASKO Başkanı Orhan Aydın:

Ekonomimizin lokomotifi sanayi sektöründe yaşanan yüzde 2,2 oranındaki daralma sanayicilerimizin sorunları ile yakından ilgilenmemiz gerektiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca KOBİ'lerimizin de bu süreçte finansmana erişim sorunu ortadan kaldırılarak ekonomik aktivitenin güvenli sahillerde sürdürülmesi gerekmektedir.

İNŞAAT BÜYÜDÜ SANAYİ KÜÇÜLDÜ

Türkiye üçüncü çeyrekte yıllık yüzde 2.1 büyürken, bir önceki çeyreğe göre yüzde 0.2 daraldı. Büyümenin lokomotifleri yüzde 9.2 ile inşaat sektörü oldu. Sanayi sektörü ise yüzde 2.2 daralma kaydetti

Merkez Bankası'nın uyguladığı sıkı para politikasının büyüme üzerindeki etkisi hissedilmeye başladı. Türkiye ekonomisi üçüncü çeyrekte yıllık yüzde 2.1 büyürken, bir önceki çeyreğe göre yüzde 0.2 daraldı. Piyasalarda beklenti yıllık büyümenin yüzde 2.5 gelmesi yönündeydi. Üçüncü çeyrekteki yüzde 2.1'lik yıllık büyüme, pandemi etkisiyle yaşanan 2020'deki yüzde 9.9'luk daralmadan bu yana kaydedilen en düşük büyüme oldu. Üçüncü çeyrekte en çok inşaat sektörü büyüdü. İnşaat sektörü geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 9.2 büyüme gösterdi.

Üst üste iki çeyrekte de daralma yaşayan sanayi sektöründe ise üçüncü çeyrekteki daralma yüzde 2.2 oldu. İlk 3 çeyrekte büyüme yıllık yüzde 3.2 olarak gerçekleşti. Millî gelir yıllıklandırmış olarak 1 trilyon 260 milyar dolara ulaştı. Türkiye bu yılın ilk çeyreğinde yüzde 5.3, ikinci çeyreğinde yüzde 2.4, üçüncü çeyreğinde yüzde 2.1, yılın 9 ayında ise yüzde 3.2 büyüdü.

SANAYİDE DÜŞÜŞ

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK), yılın üçüncü çeyreğine (temmuz-eylül dönemi) ilişkin açıkladığı büyüme rakamlarına göre, deprem bölgesindeki konut yapımları nedeniyle inşaat sektörü en fazla büyüyen sektör oldu. GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde, 2024 yılı üçüncü

çeyreğinde bir önceki yıla göre inşaat yüzde 9.2, finans ve sigorta faaliyetleri yüzde 6.2, tarım sektörü yüzde 4.6, gayrimenkul faaliyetleri yüzde 2.5, ürün üzerindeki vergiler ekli sübvansiyonlar yüzde 2.3, bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 2.2, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 1.9 ve hizmetler yüzde 1.4 arttı.

Buna karşılık diğer hizmet faaliyetleri yüzde 2.4, sanayi sektörü yüzde 2.2, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri ise yüzde 0.3 azaldı.

TÜKETİM ARTTI

Hanehalklarının tüketim harcamaları 2024 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 3.1 arttı. Devletin nihai tüketim harcamaları ise yüzde 0.9 azaldı. İşgücü ödemelerinin ekonomi içerisindeki payı geçen yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 31.9 iken, bu oran 2024 yılında yüzde 36.4 oldu.

17 ÇEYREKTİR BÜYÜYÜRÜZ

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, "Yatırım, istihdam, üretim, ihracat odağında ve enflasyonla mücadelede katkı verecek bir zeminde ekonomimizi büyütme devam ediyoruz. Siyasi istikrar ve öngörülebilirlik çerçevesinde büyüme performansımız 17 çeyrektir kesintisiz devam etmektedir. Güçlü siyasi irade ve koordinasyon içinde uyguladığımız ekonomik program neticesinde cari açığa düşüş sürerken, rezervlerimiz güçlenmeye, risk primimiz düşmeye, işsizlik tek haneli seviyelerde seyretmeye devam etmektedir" dedi.

BÜYÜME ÖNGÖRÜMÜZ DOĞRULTUSUNDA

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, deflasyon sürecinde büyümenin, öngörülerini doğrultusunda ilümlü ve dengeli seyrettiğini belirterek, "Enflasyondaki düşüşle birlikte artan öngörülebilirlik, ticaret ortaklarımızdaki toparlanma, küresel ticaretteki iyileşme ve destekleyici küresel finansal koşullar sayesinde gelecek yılın ikinci yarısından itibaren ekonomik aktivitenin ivme kazanmasını öngörüyoruz. Kuralla dayatılı ve öngörülebilir politikalarımızla önemli kazanımlar sağladık. Hazırda başlayan deflasyon sürecinde yıllık enflasyon 26.9 puan azaldı. Mali disiplin güçleniyor" dedi. Şimşek, 2025'in ikinci yarısında ekonomik aktivitenin ivme kazanacağını söyledi.

İHRACATIN KATKISI 2.2 PUAN

Ticaret Bakanı Ömer Bolat, ekonomi programının makro çerçevesiyle uyumlu şekilde, enflasyonu düşürme önceliğiyle dengeli bir büyüme patikasında ilertediklerini bildirdi. Bolat, büyümenin ana itici gücünün dış ticaret olduğuna dikkati çekerek, "Net mal ve hizmet ihracatının büyüme katkısı 2.2 puan olmuştur. Net mal ve hizmet ihracatının büyüme pozitif katkısı güçlenerek üç çeyrektir devam ediyor. Ekonomi programımızın makro çerçevesiyle uyumlu bir şekilde enflasyonu düşürme önceliğiyle dengeli bir büyüme patikasında ilerliyoruz" dedi.

İŞ DÜNYASI NE DEDİ?

İş dünyası temsilcileri yılın üçüncü çeyreğine ilişkin büyüme verilerini değerlendirdi. İstanbul Ticaret Odası Başkanı Şekib Avdağ, "Üçüncü çeyrekte sıkı para politikasının özellikle etkilediği sanayi ve yatırım verileri, 2025'te üretim ve ihracatı önceliklendiren reformların baş aktör olacağı yeni bir faza geçilmesinin yararlı olacağına işaret ediyor" dedi. İstanbul Ticaret Borsası Başkanı Ali Kopuz da büyüme oranının yüksek enflasyona karşı halihazırda uygulanmakta olan sıkı para politikası ve maliye politikasının bir yansıması olarak değerlendirildiklerini anlattı. Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği Başkanı Orhan Aydın, sanayide yüzde 2.2'lik küçültmeye dikkat çekerek, "Sanayi sektörümüz desteklenmeli" ifadesini kullandı. Ankara Ticaret Odası Başkanı Gürsel Baran, enflasyonla mücadele sürecinde reelde hissedilen büyüme rakamlarıyla teyit edildiğini kaydetti. **Ankara Sanayi Odası** Başkanı **Seyit Ardic** da "Yüzde 2.2'lik daralma, ekonominin istihdam ve katma değer oluşturabilmesi açısından risk oluşturuyor" dedi.

ÖZBEKİSTAN'A OSTİM MODELİ

OSTİM GLOBAL
TÜRK KLASTERİ DİREKSİYASI

13 OSTİM Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Aydın, Özbekistan'da OSTİM modeliyle örnek bir sanayi bölgesi kurulacağını belirterek "Türkiye modelini buraya taşımak istiyoruz. Özbekistan'da sanayinin gelişmesi için birikimlerimizi paylaşmak istiyoruz" dedi.

OSTİM Organize Sanayi Bölgesi bünyesindeki OSTİM Global Proje ve Teknoloji AŞ ve Özbekistan Yatırım, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle, Taşkent'te Özbekistan-Türkiye OSTİM İş Forumu düzenlendi. Forumu Özbekistan Yatırım, Sanayi ve Ticaret Bakan Yardımcısı Akram Aliyev, Ankara Vali Yardımcısı Cihangir Güler, Ticaret Bakanlığı Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürü Tank Sönmez, Ankara Ticaret Odası (ATO) Başkanı Gürsel Baran, Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Seyit Ardic, Beypazarı Belediye Başkanı Özer Kasap, OSTİM Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Aydın, OSTİM Yönetim Kurulu Başkanvekili Sıtkı Öztuna ile çok sayıda Özbek ve Türk iş insanı katıldı.

ÖRNEK BİR SANAYİ BÖLGESİ KURUYORUZ

Forumda konuşan Özbekistan Yatırım, Sanayi ve Ticaret Bakan Yardımcısı Aliyev, Türkiye'nin esas ortakları olduğunu, son yıllarda ülkede faaliyet gösteren Türk şirketlerin sayısının önemli ölçüde arttığını belirterek, OSTİM'in Taşkent'te gerçekleştirmekte olduğu projenin Özbekistan için yeni bir gelişme olduğunu söyledi. Ankara Vali Yardımcısı Güler de OSTİM'in Özbekistan'ın sanayileşmesi ve kalkınmasında model alındığını görmenin gurur verici olduğunu belirterek, ortak sanayi bölgesinin kurulmasının Türk ve Özbek iş dünyasına yeni fırsatlar sunacağını vurguladı. ATO Başkanı Baran ise, Türk yatırımcıların Özbekistan'a büyük katkı sağlayacağına, girişimcilik ruhu, üretim ve ihracat tecrübesiyle Özbekistan ticaret ve sanayisine ivme kazandıracağına inandığını dile getirdi. OSTİM Yönetim Kurulu Başkanı Aydın da geçen yıl Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'in imzaladığı kararla, kendilerine 100 hektarlık alanın tahsis edildiğini ve üzerinde OSTİM'e benzer yapı oluşturmak için çalıştıklarını belirtti. Tahsis edilen arazide Türkiye'den yatırımcıların yer alması için çalıştıklarını dile getiren Aydın, "Özbekistan'da OSTİM modeliyle örnek bir sanayi bölgesi kuruyoruz. Özbekistan'da bir sanayi bölgesinin yapılmasını, işletilmesini ve Türkiye modelini buraya taşımak istiyoruz. Özbekistan'da sanayinin gelişmesi için birikimlerimizi paylaşmak istiyoruz" dedi. Projenin Özbekistan'ın sanayi bölgesi kurma ve işletme anlayışına yön verdiğini belirten ASO Başkanı Ardic ise, OSTİM modelinin ülkede örnek uygulama haline geldiğini dile getirdi. ■ AA

Taşkent'te Özbekistan-Türkiye OSTİM İş Forumu düzenlendi

OSTİM Organize Sanayi Bölgesi bünyesindeki OSTİM Global Proje ve Teknoloji AŞ ve Özbekistan Yatırım, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı işbirliğiyle, Taşkent'te Özbekistan-Türkiye OSTİM İş Forumu düzenlendi.

Taşkent'te Özbekistan-Türkiye OSTİM İş Forumu'na Özbekistan Yatırım, Sanayi ve Ticaret Bakan Yardımcısı Akram Aliyev, Ankara Vali Yardımcısı Cihangir Güler, Ticaret Bakanlığı Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürü Tarık Sönmez, Ankara Ticaret Odası Başkanı Gürsel Baran, **Ankara Sanayi Odası** Başkanı **Seyit Ardic**, Beypazarı Belediye Başkanı Özer Kasap, OSTİM Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Aydın, OSTİM Yönetim Kurulu Başkanvekili Sıtkı Öztuna ile çok sayıda Özbek ve Türk iş insanı katıldı.

Forumda konuşan Özbekistan Yatırım, Sanayi ve Ticaret Bakan Yardımcısı Aliyev, Türkiye'nin esas ortakları olduğunu, son yıllarda ülkede faaliyet gösteren Türk şirketlerin sayısının ve iki ülke arasındaki ticaret hacminin önemli ölçüde arttığını belirterek, OSTİM'in Taşkent'te gerçekleştirmekte olduğu projenin Özbekistan için yeni bir gelişme olduğunu ifade etti.

Aliyev, "Bu projenin ülkede sanayi sektörünün geliştirilmesinde öncü lokomotif olacağına inanıyoruz." dedi.

Ülkede yabancı yatırımcılara imtiyaz tanıdığını kaydeden Aliyev, "Günümüzde Özbekistan, tüm dünyaya açılan, yatırım ve iş için olumlu ortam oluşturan, reform ve değişimler yolunda hızla ilerleyen bir ülkedir. Hepinizi Özbekistan'da iş yapmaya davet ediyorum. Sizlerin takdim ettiğiniz her proje ile çok ciddi ilgilenmeye ve sizlere tüm konularda yardımcı olmaya hazırız." diye konuştu.

Ankara Vali Yardımcısı Güler de OSTİM'in Özbekistan'ın sanayileşmesi ve kalkınmasında model alındığını

görmenin gurur verici olduğunu belirterek, ortak sanayi bölgesinin kurulmasının Türk ve Özbek iş dünyasına yeni fırsatlar sunacağını vurguladı.

Ortak sanayi bölgesinin Özbekistan'ın sanayileşme markası haline geleceğine inandığını dile getiren Güler, OSTİM modelinin sadece organize sanayi bölgesinin inşaatını yapmakla yetinmeyeceğini, iki ülke arasındaki işbirliklerini geliştirmeye önemli katkılar sağlayacağını söyledi.

Ankara Ticaret Odası Başkanı Baran, OSTİM Organize Sanayi Bölgesi'nin birebir aynı modelinin uygulandığı "Özbek-Türk Organize Sanayi Bölgesi" ile OSTİM'in bilgi ve tecrübesinin kardeş Özbekistan'a aktarılacağını kaydederek, Özbek-Türk Organize Sanayi Bölgesi'nin tamamlandıktan sonra Orta Asya ekonomisinin can damarını oluşturacağını vurguladı.

Özbek-Türk Organize Sanayi Bölgesi'nin yalnızca üretim merkezi olmakla kalmayıp bir vizyonun, geleceğin merkezi olacağını kaydeden Baran, Türk yatırımcılarının Özbekistan'a büyük katkı sağlayacağına, girişimcilik ruhu, üretim ve ihracat tecrübesiyle Özbekistan ticaret ve sanayisine ivme kazandıracığına inandığını vurguladı.

OSTİM Yönetim Kurulu Başkanı Aydın, geçen yıl Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'in imzaladığı kararla, kendilerine 100 hektarlık alanın tahsis edil-

diğini ve üzerinde OSTİM'e benzer yapı oluşturmak için çalıştıklarını belirtti.

Tahsis edilen arazide Türkiye'den yatırımcıların yer alması için çalıştıklarını dile getiren Aydın, "Özbekistan'da OSTİM modeliyle örnek bir sanayi bölgesi kuruyoruz. Özbekistan'da bir sanayi bölgesinin yapılmasını, işletilmesini ve Türkiye modelini buraya taşımak istiyoruz. Özbekistan'da sanayinin gelişmesi için birikimlerimizi paylaşmak istiyoruz." dedi.

Ankara Sanayi Odası

Başkanı Ardic da bu projenin Özbekistan'ın sanayi bölgesi kurma ve işletme anlayışına yön verdiğini ve OSTİM modelinin ülkede örnek uygulama haline geldiğini kaydederek, Türkiye'nin güçlü sanayi altyapısı ve OSTİM'in güçlü tecrübe ve birikiminin Özbekistan'a taşınmasının ülkeler arasındaki ticaret ve sanayi ilişkilerini pekiştireceğini ve bölgenin ekonomik kalkınmasına da katkı sağlayacağını vurguladı.

Forum kapsamında imalat, elektronik, yazılım, haberleşme, iş ve inşaat makineleri, savunma sanayisi, medikal, enerji, maden ve inşaat sektörlerinde faaliyet gösteren 50'ye yakın Türk şirketi, Özbek iş insanlarıyla B2B ikili işbirliği görüşmeleri gerçekleştirdi.

Forumun ardından OSTİM'in Taşkent'te inşa ettiği Özbek-Türk Organize Sanayi Bölgesi'nin tanıtımı ve satış ofisinin açılışı yapıldı. (aa)

Ardıç: “Sanayi sektöründe devam eden daralma önümüzdeki dönemin reel sektör için daha zorlu olacağını gösteriyor”

Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Seyit Ardıç, 3'üncü çeyrek büyüme rakamlarıyla ilgili, “Sanayi sektöründe üst üste iki çeyrek daralma yaşandı. Üçüncü çeyrekteki yüzde 2,2'lik daralma, ekonominin istihdam ve katma değer oluşturabilmesi açısından önemli bir risk oluşturuyor” dedi.

ASO Başkanı Seyit Ardıç, TÜİK'in açıkladığı 2024 yılı 3'üncü çeyrek büyüme rakamlarını değerlendirdi. Üçüncü çeyrek büyümesinin yüzde 2,1 ile beklentilerin altında kaldığına dikkat çeken Ardıç, dezenflasyon sürecinin sektörler arasında büyüme farklılaşmasına neden olduğunu ve sanayi sektörü üzerinde baskının artmaya devam ettiğini dile getirdi. Ardıç, şu değerlendirmede bulundu:

“Sanayi sektöründe üst üste iki çeyrek daralma yaşandı. Üçüncü çeyrekteki yüzde 2,2'lik daralma, ekonominin istihdam ve katma değer oluşturabilmesi açısından önemli bir risk oluşturuyor. Dezenflasyon süreci üretimi aşındırırken, mevcut öncü göstergeler dördüncü çeyrekte üretimde daralmanın biraz daha hızlanacağına işaret ediyor. İnşaat yatırımları hızlanırken, enflasyonla mücadelede sıkılaştırıcı politikaların en önemli etkisi makine ve teçhizat yatırımlarında görülüyor.” iha